

MANIFESTUL DIN VENTOTENE

INTRODUCERE:

În mai - iunie 1941, după ce trupele fascisto-naziste au ocupat aproape toată Europa Continentală și au început cucerirea teritoriului rus, Altiero Spinelli și Ernesto Rossi -exilați în mica insulă italiană Ventotene (în marea Tirenica) pentru rezistența opusă regimului fascist- scriau un „Manifest pentru o Europă liberă și unită”, Manifest care va fi cunoscut mai bine sub numele de „Manifestul Ventotene”.

Textul manifestului a fost rezultatul unei ample dezbateri în cadrul unui grup restrâns de exilați, care vedeau în crearea unei Federații Europene salvarea Țărilor Continentale și a civilizației occidentale, amenințată de războiul dorit de regimurile dictatoriale nazist și fascist.

Manifestul constituie documentul fundamental al federalismului european și este compus din două principii esențiale: primul susține că Federația Europeană reprezintă un obiectiv politic ce trebuie realizat în cel mai scurt timp și nu un simplu obiectiv ideal. Al doilea principiu subliniază faptul că lupta pentru unificarea Europei ar crea o nouă linie separatorie (ce ar trece printre însăși partidele politice tradiționale) printre cei ce ar fi luptat pentru a reduce suveranitatea absolută a Statelor (ce stă la originea tuturor războaielor) și cei ce ar fi luptat pentru obținerea unei puteri suprastatale.

Cu Manifestul lui Spinelli, pentru prima dată în istorie, se muta idealul abstract al Unității Continentului (care ani la rând au asasinat poezii, filozofii, statisticienii) într-o concretă acțiune politică.

Pentru realizarea acestui obiectiv, Manifestul sublinia necesitatea creării, prin intermediul propagandei, a unei mișcări capabile de a mobiliza toate forțele, care în diverse State Europene, ar fi avut aceleași obiective: definindu-se astfel Mișcarea Federalistă Europeană fondată în august 1943 la Milano, la numai câteva zile de la eliberarea lui Altiero Spinelli, Ernesto Rossi și ai altor exilați, cu ocazia caderii regimului fascist.

Manifestul a început să fie din ce în ce mai difuzat, mulțumită lui Spinelli și Rossi, nu numai printre antifasciștii italieni, dar și printre exponenții Rezistenței Europene, devenind baza principalelor documente aprobate de către cele mai importante organizații pentru lupta clandestină, și în mod deosebit pentru cea franceză și italiană. În același timp, cei ce aveau la acest Manifest dădeau viața primelor nuclee federaliste în aproape toate Țările Europene, punând bazele actualei Organizații Federaliste.

Cu prima Conferința supranatională federalistă, organizată în martie 1945 la Paris, la numai câteva luni de la sfârșitul războiului de către Altiero Spinelli și Ursula Hirschmann, conferința ce se baza pe principiile Manifestului și la care au participat: scriitorul și dramaturgul francez Albert Camus, sociologul și urbanistul american Lewis Mumford, filozoful francez Emmanuel Mounier, naratorul englez George Orwell și eroul Rezistenței franceze André Philip, s-au pus bazele primului comitat federalist supranational.

Autorii Manifestului:

Altiero Spinelli (31 august 1907 – 23 mai 1986): militant comunist arestat în 1927 – la numai douăzeci de ani – pentru activitatea sa antifascistă, motiv pentru care a făcut zece ani de închisoare și șase de exil. În 1937, în timpul închisorii, a fost exclus din partidul comunist pentru că nu era de acord cu realizarea concretă a celui tip de comunism aplicat de către Stalin în Uniunea Sovietică. În timpul exilului în insula Ventotene, citește diverse texte federaliste în baza cărora, împreună cu Ernesto Rossi și Eugenio Colomi, au definit liniile de luptă pentru o Federație europeană, întemeiind în același timp Mișcarea Federalistă Europeană pe care o va conduce până în 1962. Altiero Spinelli a fost ales membru al Comisiei Comunității Europene în 1970, iar în 1976 membru al Parlamentului European în cadrul căruia întreprinde marea luptă instituțională ce va conduce la adoptarea, cu majoritatea voturilor, de către Adunarea din Strasburg, a proiectului Tratatului Uniunii Europene ce cuprindea elementele fundamentale pentru transformarea Comunității într-o Uniune Europeană cu baze federaliste. Când în 1985 proiectul de Tratat a fost lăsat la o parte în cadrul Intrunirii șefilor de Stat și de guvern, ce au optat pentru adoptarea Actului Unic European, Spinelli a reluat marea sa luptă instituțională susținută de către Parlamentul European prin emiterea unui document ce sublinia convingerea acestuia că fără instituțiile federaliste, Comunitatea Europeană nu ar fi putut efectua nici un progres substanțial. Moartea lui Altiero Spinelli în mai 1986, nu a întrerupt această acțiune politică pe care s-a bazat toată Mișcarea Federalistă Europeană până în momentul creării Statelor Unite Europene.

Ernesto Rossi (25 august 1897 – 9 februarie 1967): unul dintre întemeietorii mișcării antifasciste „Dreptate și Libertate”, a fost arestat și condamnat la douăzeci de ani de închisoare, dintre care nouă ani în exil. A avut un rol fundamental, împreună cu Spinelli, în elaborarea și aplicarea concretă a conceptului federalist european. A fost subsecretar în guvernul Parri, adică primul guvern italian format după terminarea războiului. La jumătatea anilor '50 a abandonat mișcarea federalistă, pentru a se dedica luptei de apărare a drepturilor civile, luptă care vor constitui punctul de plecare al Partidului radical italian, la întemeierea căruia a participat însuși Ernesto Rossi.

Eugenio Colomi (22 aprilie 1909 – 30 mai 1944): protagonist al luptei împotriva regimului fascist, responsabil al coordonării ideilor socialiste în Franța și director al ziarului clandestin „Avanti!” al partidului său, a fost arestat în 1938, în timpul unei misiuni în Italia, și exilat în insula Ventotene. În 1944 a fost ucis la Roma de către o trupă militară fascistă. Eugenio Colomi a fost un reprezentant al Rezistenței și întemeietorul a unei secții al MFE.

Manifestul a fost discutat și subscris în insula Ventotene și de republicanii Giorgio Braccialarghe (unul dintre comandanții brigazilor internaționale în timpul războiului civil spaniol), Arturo Buleghin și Dino Roberto, de reprezentantul mișcării antifasciste „Dreptate și Libertate” Enrico Giussani, de Ursula Hirschmann, care, datorită activității sale antifasciste, a fost constrânsă să fugă din Germania de tanară, căsătorindu-se cu Eugenio Colomi și după moartea acestuia cu Altiero Spinelli, împreună ducând principalele lupte federaliste.

Edmondo PAOLINI

I.- CRIZA CIVILIZATIEI MODERNE

Civilizatia moderna se bazeaza pe principiul libertatii, ce subliniaza faptul ca omul nu poate fi subjugat de catre nimeni, incat trebuie sa reprezinte propriul sau centru de viata in mod autonom.

Pornind de la acest cod civil s-a ajuns intr-un moment succesiv la un imens proces istoric ce acuza majoritatea aspectelor vietii sociale ce nu respectau acest principiu.

1) S-a afirmat egalitatea drepturilor pentru toate natiunile in vederea posibilitatii obtinerii propriei independente. Fiecare natiune, cu propriile caracteristici etnice, geografice, lingvistice si istorice, avea dreptul ca in propriile organizatii statale, create in mod independent in baza propriilor concepte politice, sa gaseasca instrumentele necesare pentru a satisface in cea mai buna masura si in mod independent fata de orice posibil intervent strain, propriile necesitati interne. Ideologia conceptului de independenta nationala a reprezentat un important factor de dezvoltare; ideologie, ce a permis sa se depaseasca acel patriotism local exagerat considerat mai mult ca o solidaritate impotriva opresiunilor straine; a eliminat multe dintre dificultatile ce obstructionau dreptul la circulatia persoanelor si a bunurilor; a reusit sa extinda, in cadrul fiecarui Stat chiar si la populatiile situate in zone izolate, utilizarea drepturilor si a institutiilor ce apartin popoarelor civilizate. Dar pe de alta parte, aceasta ideologie cuprindea germenii imperialismului capitalist, pe care generatia noastra l-a vazut crescand in mod vertiginos culminand cu formarea Statelor totalitare si a dezlantuirii Razboaielor Mondiale.

O natiune, in zilele noastre, nu mai este vazuta ca un produs istoric al convietuirii cetatenilor unui stat, asa cum era considerata in trecut, o convietuire ce cuprindea o majora unitate ale consumurilor si aspiratiilor gasind astfel in propriul stat cea mai eficienta forma de organizare a vietii colective inglobata in tabloul societatii umane in general; dar a devenit o entitate divina, un organism ce trebuie sa se gandeasca doar la propria existenta si dezvoltare, fara a se preocupa de posibilele pagube ce ar putea provoca celorlalte state. Suveranitatea absoluta a statelor nationale a determinat dorinta fiecaruia dintre acestea de a domina, avand in vedere faptul ca se simteau amenintate de catre puterea celorlalte si considerau ca si propriul „spatiu vital” teritorii din ce in ce mai vaste, spatiu ce le permiteau sa circule liber asigurandu-si astfel propia existenta, fara a fi nevoiti sa depinda de nimeni altcineva. Aceasta dorinta de a domina a putut fi domolita doar prin intermediul hegemoniei celui mai puternic Stat asupra tuturor celorlalte state aservite.

In consecinta, de la garant al libertatii cetatenilor, Statul s-a transformat in proprietarul acelora ce erau in serviciul sau, cu toate capacitatile necesare pentru a putea obtine maxima eficienta belica. Chiar si in perioadele de pace, considerate ca niste pauze in vederea pregatirii pentru inevitabilele razboaie succesive, vointa claselor militare predomina pe cea a claselor civile in numeroase tari, ducand astfel la o din ce in ce mai dificila functionare a organizatiilor politice independente ca : scoala, stiinta, productia si organul administrativ ce aveau ca si obiectiv principal marirea potentialului belic; mamele erau considerate ca si producatoare de soldati si in consecinta remunerate pe baza acelasii criterii de premiere a fecunditatii animalelor salbatice; copiii erau educati, de la o varsta foarte frageda, in meseria armelor si a uri pentru straini, libertatile individuale se reduc aproape de zero din moment ce toti erau militarizati si in mod continuu chemati sa presteze serviciile militare; razboaiele neincetate necesitau abandonarea familiei, a serviciului, a averilor, pana la sacrificarea propriei vieti pentru idealuri ale caror valori nimeni nu le intelegea; in cateva zile au fost distruse rezultatele obtinute de decenii intregi de eforturi realizate pentru a imbunatati bunastarea colectiva.

Statele totalitare sunt acele state ce au realizat in modul cel mai coerent unificarea tuturor fortelor, prin intermediul unei centralizari fortate si a autarhiei, demonstrandu-se a fi organisme cele mai potrivite in mediul actual international.

E de ajuns ca o natiune sa faca un pas inainte inspre un totalitarism mai accentuat, ca si celelalte state o vor urma, conduse de vointa de a supravietui.

2) S-a afirmat ca toti cetatenii se bucura de aceleasi drepturi in a concura la realizarea vointei Statului, vointa ce era ca o sinteza a diferitelor exigente, economice si ideologice a tuturor categoriilor sociale, exprimate in mod liber. Aceasta organizatie politica a permis , corectarea sau macar reducerea numarului tot mai mare de nedreptati lasate de catre regimul trecut. Dar libertatea presei si de asociere, si extinderea continua a sufragiilor universale determinau din ce in ce o mai dificila aparare a vechilor privilegiu, mentinand in acelasi timp sistemul reprezentativ.

Persoanele sarace, incet incet, invatau sa utilizeze aceste instrumente pentru a putea luat cu asalt drepurile achizitionate de catre clasele bogate; impozitele sociale pe venituri neobtinute prin munca si cele pe mosteniri, taxele progresive pe averile mari, excluderea veniturilor minime si a bunurilor de prima necesitate, gratuitatea scolilor publice, cresterea cheltuielilor pentru asistenta sociala, reformele agrare, controlul fabricilor, ameninta clasele privilegiate chiar si in orasele lor cele mai protejate.

Pana si persoanele privilegiate ce au subscris pentru egalitatea drepturilor politice, nu puteau accepta ca paturile sociale sarace sa o foloseasca pentru a obtine acea egalitate de fapt, care le-ar fi dat acelor drepturi un continut efectiv de libertate. Cand, dupa Primul Razboi Mondial, amenintarile au devenit din ce in ce mai puternice, era normal ca acele persoane sa aplaude cu mare entuziasm si sa sustina instaurarea dictaturilor, care au smuls armele legale din mainile adversarilor lor.

Pe de alta parte, formarea unor imense complexe industriale, bancare si sindicale, ce reuneau sub o conducere unica mase intregi de muncitori - sindicate si complexe care faceau presiuni asupra guvernului pentru a obtine politica cea mai corespunzatoare cu interesele lor, ameninta chiar cu dezintegrarea Statului insusi in mai multe mosii economice, intr-o lupta continua intre ele. Sistemul democratic-liberal devine instrumentul de care aceste grupuri se foloseau pentru a exploata mai bine intreaga colectivitate, motiv pentru care pierdeau din ce in ce mai mult prestigiul lor, difuzandu-se astfel ideologia ce sustinea ca doar Statul totalitar, abandonand libertatile populare, ar fi putut rezolva conflictele de interese pe care institutiile politice existente nu mai reuseau sa le controleze.

Prin urmare, se poate spune ca regimurile totalitare au consolidat, in ansamblu, pozitia diferitelor categorii sociale, la nivelurile atinse in perioadele precedente, si au blocat – prin intermediul controlului politiei asupra vietii cetatenilor si prin eliminarea violenta a oricarui tip de divergenta – orice posibilitate legala de a aduce alte modificari reglementarilor deja in vigoare. A fost garantata astfel mentinerea unei clase sociale in totalitate parazitara datorita existentei mosierilor total neinteresati si a rentierilor al caror unic aport la productia sociala consta in detasarea cupoanelor propriilor titluri, precum si a claselor monopoliste si a societatilor in lant care exploatau consumatorii si faceau sa se volatilizeze banii acelor economii; a plutocratilor, care ascunsi in culise, trag sforile oamenilor politici pentru a conduce tot sistemul statal urmandu-si propriul interes, sub aparenta urmaririi intereselor nationale majore. Astfel ca pastrand averile mari detinute, de catre putine persoane, si perpetuand mizeria in care traiau restul persoanelor, acestea nu puteau avea un alt destin, decat acela de a fi excluse de la orice posibilitate de a beneficia de roadele culturii moderne. Si astfel este salvat, in linii substantiale, un regim economic in care rezervele materiale si fortele de munca, care ar fi trebuit sa fie utilizate pentru satisfacerea nevoilor fundamentale in vederea dezvoltarii energiilor vitale umane, sunt insa folosite pentru indeplinirea unor dorinte nesemnificative a celor care isi pot permite sa plateasca cele mai mari preturi; un regim economic in care, cu dreptul de succesiune, puterea banului se perpetua in aceeaasi clasa, transformandu-se intr-un privilegiu care nu-si gasea nici un corespondent in valoarea sociala a serviciilor prestate efectiv, iar sfera posibilitatilor proletariatului ramane atat de redusa incat muncitorii pentru a putea trai sunt constransi sa se lase explotati de cei care le ofera orice posibilitate de angajare.

Pentru a tine imobilizate si supuse clasele de muncitori, sindicatele au fost transformate, din organisme libere de lupta, conduse de persoane de incredere ale asociatilor, in organisme de supraveghere, sub conducerea unor angajati alesi de catre administratie, fiind responsabili numai fata de aceasta. Daca s-ar aduce vreo modificare unui asemenea regim, aceasta s-ar datora exclusiv

unore exigente de ordin militar, care s-au unificat cu aspiratiile reactionare a claselor privilegiate dand nastere si consolidand Statele totalitare.

3) Impotriva dogmei autoritare, s-au afirmat valori permanente a spiritului critic. Tot ceea ce se afirma trebuia sa fie demonstrat, altfel era eliminat. Majoritatea cuceririlor societatii noastre, in orice domeniu, sunt datorate caracterului metodic a acestei atitudini a spiritului critic. Dar aceasta libertate de spirit nu a putut supravietuii crizei care a determinat aparitia Statelor totalitare. Noi dogme, acceptate din convingere sau din ipocrizie, sunt pe cale de a fi promulgate in toate domeniile stiintifice.

Avand in vedere ca nimeni nu stie ceea ce este o rasa si ca cele mai elementare notiuni istorice ii demonstreaza absurditatea, se pretinde unor fiziologi care sa creada, sa demonstreze si sa convinga ca apartinem unei rase alese, numai pentru ca imperialismul are nevoie de acest mit pentru a incita masele la ura si orgoliu. Cele mai evidente concepte ale stiintei economice trebuie sa fie considerate lipsite de substanta pentru a putea prezenta politica autarhica, schimburile echilibrate si celelalte instrumente vechi ale mercantilismului, ca descoperiri extraordinare ale epocii noastre. Din cauza interdependentei economice intre toate tarile lumii, spatiul vital al oricarui popor care vrea sa-si pastreze nivelul de trai corespondent civilizatiei moderne, este pe tot globul; dar s-a creat pseudostiinta geopoliticii prin intermediul careia se are in vedere demonstrarea consistentei teoriei spatiilor vitale, pentru a putea da un sens teoretic dorintei de a domina, tipica imperialismului.

Datele esentiale ale istoriei au fost falsificate in interesul clasei guvernante. Din toate bibliotecile si librariile sunt inlaturate toate operele care nu sunt considerate ortodoxe. Tenebrele obscurantismului ameninta sa sufoce spiritul uman. Chiar si etica sociala a libertatii si a egalitatii este data la o parte. Persoanele nu mai sunt considerate ca si cetateni liberi care se bazeaza pe ajutorul Statului pentru a-si atinge mai bine scopurile lor colective. Sunt servitori ai Statului, care decid obiectivele lor; vointa celor care detin puterea este considerata ca fiind insasi vointa statului. Oamenii nu mai sunt subiecte de drept, dar, dispusi ierarhic, ei trebuie sa se supuna, fara sa obiecteze, autoritatilor superioare avand in frunte un conducator divinizat.

Regimul castelor renaste cu toate fortele din propria cenusa.

Aceasta civilizatie reactionara totalitara, dupa ce a triumfat in multe tari, a gasit in sfarsit in Germania nazista puterea necesara pentru a putea obtine cele mai extreme consecinte. Dupa o pregatire meticuloasa, profitand cu indrazneala si fara scrupule de rivalitatile, de egoismul, de stupiditatea celuilalt, atragand dupa sine alte state vasale europene – primul fiind Italia – unindu-se cu Japonia care urmarea scopuri identice in Asia, aceasta s-a lansat intr-o opera de dominatie. Victoria sa, ar insemna consolidarea definitiva a totalitarismului in lume. Toate caracteristicile sale ar fi exaltate la maxim si fortele progresiste ar fi condamnate sa devina pentru mult timp doar o simpla opozitie negativista.

Aroganta traditionala si intransigenta armatelor nemtesti ne pot da o idee despre cum ar putea fi caracterul lor de dominatie dupa un razboi victorios. Nemtii victoriosi ar putea sa-si permita o raza de generozitate fata de celelalte popoare europene, sa respecte in mod formal teritoriile lor si institutiile lor politice, pentru a governa astfel satisfacand in acelasi timp stupidul sentiment patriotic ce acorda importanta frontierelor si nationalitatii persoanelor politice care vor sa iasa in evidenta, decat raportului de forte si continutului efectiv ale organismelor statului. Oricare ar fi maniera in care realitatea este ascunsa, ea ar fi oricum aceeasi: o diviziune reinnoita a umanitatii in Spartani si in Hiloti.

Chiar si o solutie de compromis intre parti in lupta ar insemna un pas ulterior inspre totalitarism, avand in vedere faptul ca toate tarile care ar fi putut sa evite jugul Germaniei, s-ar fi vazut oricum constranse sa adopte aceleasi forme de organizare in perspectiva pregatirii corespunzatoare reluarii razboiului.

Germania lui Hitler a reusit sa invinga unul cate unul, statele mai mici, obligand astfel fortele mai puternice sa intre in razboi. Marea forta combativa a Marii Britanii, chiar si in momentul in care a ramas singura in fata inamicului, a facut ca nemtii sa se izbeasca de rezistenta extrema a armatei

sovietice, dand astfel timp Americii sa mobilizeze fortele productive nelimitate. Aceasta lupta impotriva imperialismului nemtesc a devenit strans legata de cea a poporului chinez impotriva imperialismului japonez.

Mase intregi de oameni si bogatii au facut front comun impotriva puterilor totalitare; fortele acestei puteri atingand astfel punctul lor culminant, nu puteau decat sa continue sa se consume in mod progresiv. Fortele care s-au opus, dimpotriva, au depasit momentul maximei crize fiind in ascensiune.

Razboiul aliatilor stimuleaza pe zi ce trece tot mai mult dorinta de libertate, chiar si in tarile ce au subit violente majore, trezind aceasi vointa chiar si printre statele puternice din Axa care realizeaza a fi antrenate in aceasta situatie disperata doar pentru a satisface setea de dominatie a propriilor conducatori.

Procesul lent prin care mase de oameni se lasau influentati in mod pasiv de catre noul regim, participand astfel la consolidarea acestuia, a fost oprit; s-a inceput in schimb un nou proces in sens invers. In acest val care se formeaza in mod lent, se regasesc toate fortele progresiste, partile cele mai inteligente ale claselor muncitoresti care nu s-au lasat abatute de teroarea si ipocrizia intalnita in drumul inspre un nivel de trai superior; cei mai constienti indivizi ale claselor intelectuale, jigniti de catre degradarea inteligentei; oamenii de afaceri care simtindu-se capabili de noi initiative, vroiau sa inlature obstacole birocratice si autarhiile nationale, care impiedicau fiecare miscare a lor; toti aceia care, dintr-un sentiment innascut de demnitate, nu stiau sa suporte umilinta aservirii.

Tuturor acestor forte le-a fost incredintata salvarea civilizatiei noastre.

II - SARCINILE DE DUPA RAZBOI – UNITATEA EUROPEANA

Infrangerea Germaniei, nu ar fi readus in mod automat ordinea in Europa, ordine ce ar fi urmarit idealurile noastre de civilizatie.

In scurta, dar intensa perioada de criza generala (in care Statele zaceau zdrobite si in care masele populare asteptau cu entuziasm noile cuvinte ce deveneau materia cea mai difuzata, arzatoare si susceptibila de fi modelata in noi forme capabile de a accepta comanda unor persoane cu adevarat internationaliste), clasele ce au fost privilegiate in vechile sisteme nationale, vor incerca intr-un mod viclean sau prin intermediul violentei sa amortizeze valul sentimentelor si a pasiunilor internationaliste, obligand in mod ostentativ la reconstruirea vechilor organisme de stat. Este posibil ca, conducatorii englezi, de comun acord cu cei americani, sa impinga lucrurile in acel sens, in vederea obtinerii unei politici de echilibru intre puteri, dand astfel impresia ca urmaresc interesele propriilor imperii.

Fortele conservatoare, adica: administratorii principalelor institutii ale Statelor nationale; cadrele superioare ale fortelor armate, ce atingeau punctul lor culminant, acolo unde in zilele noastre existau monarhiile; acele grupuri ce apartin capitalismului de monopol ce au legat destinul propriilor venituri de cele ale Statului; marii proprietari latifundiari impreuna cu celelalte ierarhii ecleziastice ce isi puteau asigura propriile intrari parazite doar prin intermediul unei societati conservatoare, fiind urmate de catre o multitudine din cei care depindeau de ele sau din cei care erau doar orbiti de catre propria putere traditionala; toate aceste forte reactionare simt deja cum edificiul e pe cale de a ceda, incercand drept urmare sa se salveze. O eventuala prabusire ar provoca o lipsa a tuturor garantiilor de care s-au bucurat pana in prezent, expunandu-le in acelasi timp asaltului fortelor progresiste.

Situatia revolutionara: vechi si noi orientari

Prabusirea regimurilor totalitare va reprezenta din punct de vedere sentimental, pentru binele popoarelor, aparitia libertatii; va dispere orice piedica si in mod automat apare libertatea de

exprimare și de asociere. Va fi triumful tendințelor democratice. Acestea vor fi de mai multe feluri, de la liberalism conservator până la socialism și anarhie. Ele cred în „generația spontană” a evenimentelor și a instituțiilor, în bunătatea absolută a impulsurilor care vin din adâncuri. Nu vor să forțeze mâna istoriei, poporului, proletariatului și orice alt nume ar da Dumnezeuului lor. Ele doresc sfârșitul dictaturii, moment văzut ca o restituire a drepturilor cetățenilor la autonomie. Incoronarea propriilor vise este reprezentată de către o adunare constitutivă, aleasă cu cel mai mare sufragiu respectând în același timp în mod scrupulos drepturile alegătorilor, ce trebuie să hotărască ce constituție îi se va da. Dacă poporul este imatur, atunci nu se va obține o constituție bună, putând fi corectată doar printr-o perseverență încercare de convingere.

Democrației, din principiu, nu renunță la violență; folosind-o însă doar în cazul în care majoritatea este de acord că este indispensabilă, adică chiar în acel moment în care nu reprezintă altceva decât un punct superficial de pus pe „î”; sunt deci acei conducători potriviți doar în epocile caracterizate de o administrație obișnuită, în care poporul, în ansamblul său, e convins de bunătatea principalelor instituții, care necesitau mici modificări în ceea ce privește aspectul lor secundar. În epocile revoluționare, în care instituțiile nu necesitau încă să fie modificate, dar să fie create, idealul democratic s-a prăbușit într-un mod catastrofal. Fapt subliniat și de incapacitatea democrațiilor din timpul revoluției rusești, nemtesti și cea a Spaniei, fiind trei dintre cele mai recente exemple. În acele situații, cazut fiind vechiul aparat de stat, cu propriile legi și propria administrație, formându-se imediat, sub aparența unei vechi legislații, o multitudine de adunări populare în cadrul cărora se reunesc toate forțele social progresiste. Poporul, cu siguranță, are nevoie să-și satisfacă anumite necesități fundamentale, dar nu știe cu precizie nici ceea ce vrea, nici ce să facă. Mii și mii de clopote sună la urechile sale, nereușind astfel, cu milioanele sale de capete, să se orienteze, împărțindu-se în grupuri de diverse convingeri, în lupta dintre ele.

În momentul în care trebuie luată o decizie, cu o tenacitate extremă, democrații se simt dezorientați, neavând în spatele lor consimțământul spontan al poporului, având doar un tumult neclar de pasiuni. Ei cred că rolul lor e acela de a formula acel consimțământ, motiv pentru care se prezintă ca și niște predicatori îndrumători acolo unde este nevoie de sefi ce conduc, știind unde vor să ajungă; motiv pentru care ratează acele ocazii propice consolidării noului regim, în încercarea de a face să funcționeze imediat organismele ce necesitau o pregătire îndelungată, fiind deci mai potriviți acelor perioade relativ liniștite, dând adversarilor lor arme pe care apoi aceștia le vor folosi împotriva lor pentru a-i distruge. În concluzie, aceștia reprezintă, printre miile lor de tendințe, nu voința de a reînnoi, dar veleitățile confuze ce domina toate mintile, care, paralizându-se reciproc, pregătesc în acest mod terenul propice dezvoltării reacției. Metodologia politico – democratică va fi asemenea unei greutăți în perioada revoluționară.

În timp ce democrațiile au utilizat în disputele lor pentru prima oară, popularitatea inițială de partizani ai libertății și în absența unei serioase politici revoluționare, instituțiile politice pre-totalitare se reconstruiau astfel încât lupta să se poată dezvolta din nou bazându-se pe vechile schite ale confruntărilor între clase.

Principiul pe care se bazează lupta dintre clase este reprezentat de termenul în comun a tuturor problemelor politice care constituie regulamentul fundamental, în special acela al muncitorilor din fabrici și care a contribuit mai ales la conturarea propriei lor politici până în acel moment când încă nu intrau în discuție și instituțiile fundamentale; dar acest principiu devine un instrument de izolare a proletariatului în momentul în care se impune necesitatea transformării organizației întregii societăți. Muncitorii educați în spiritul claselor nu pot să conceapă propriile lor revendicări de clasă, sau de categorie, fără a se preocupa de cum ar putea fi legate cu interesele celorlalte grupuri; sau aspiră la o dictatură unilaterală a propriei categorii, pentru a realiza acea colectivizare utopică a tuturor instrumentelor materiale de producție, prin intermediul unei propagande seculare ce a considerat-o întotdeauna ca și soluție a problemelor lor. Aceasta politică nu a avut succes în nici o clasă în afara de cea a muncitorilor, ce privau astfel forțele progresiste de sprijinul lor sau le lasau

sa cada sub autoritatea celor ce le organizau astfel incat sa taie radacinile oricarei miscari ale proletariatului.

Printre diversele miscari ale proletariatului, fidele politiciii clasiste si al idealului colectivist, comunistii au admis propriile dificultati in a obtine o suita de forte suficiente pentru a castiga, motiv pentru care s-au transformat intr-o miscare extrem de disciplinata, care se foloseste de mitul rus pentru a reusi sa organizeze muncitorii, dar fara a se supune reglementarilor lor, ajungand astfel sa le utilizeze in toate manevrele posibile.

Datorita acestui comportament, comunistii, in timpul crizelor revolutionare devin mai eficienti decat democratiile, inasa, mentinand pe cat posibil, distincte clasele muncitorilor de cele ale altor forte revolutionare – sustinand in acelasi timp ca „adevarata” lor revolutie inca nu a avut loc – si constituind in momentele decisive un element sectorial ce slabeste intregul ansamblu. In plus, dependentia lor absoluta fata de Statul rus – care destul de des s-a folosit de acestia pentru a atinge obiectivele propriei politici nationale – ii impiedica sa poata urma in mod continuu orice fel de politica. Motiv pentru care au intotdeauna nevoie sa se ascunda in spatele unui Karoly, unui Blum, unui Negrin, pentru a ajunge intr-un final in ruina impreuna cu marionetele de democrati la care au facut apel, intrucat puterea nu poate fii cucerita si nici mentinuta doar prin viclenie, ci doar prin capacitatea de a raspunde in mod substantial si vital necesitatilor societatii moderne.

Daca maine lupta s-ar restrange doar la nivel national, ar fi extrem de dificil sa se evite vechile contradictii. Statele nationale au planificat deja respectivele economii, in asa fel incat problema principala sa devina aceea de a stii care grup de interese politice, adica in care clasa ar trebui sa se gaseasca parghiile de comanda ale planului. In acest mod, frontul fortelor progresiste, datorita luptei dintre clasele si categoriile economice, s-ar distruge cu multa usurinta. Cu cea mai mare siguranta, reactionarii ar fi aceia care ar obtine cele mai mari avantaje.

O adevarata miscare revolutionara va trebui sa inceapa de la acele persoane care au stiut sa critice vechile teorii politice si totodata sa fie capabila sa colaboreze cu fortele democratice, cu cele comuniste, si in general cu toate cele care coopereaza la dezintegrarea totalitarismului, dar fara a se lasa influentata de niciuna dintre acele tendinte politice.

Fortele reactionare dispun de oameni si cadre capabile si educate in spiritul de conducator, care vor lupta cu indarjire pentru a apara suprematia lor. In momentele critice, vor sti sa se prezinte bine camuflati, se vor proclama iubitori ai libertatii, ai pacii, ai bunastarii in general si ale claselor sarace. Am putut observa deja din trecut cum se formau acele miscari populare, pe care le-am imobilizat dandu-le astfel un sens total opus. Fara nici un dubiu aceasta va deveni forta cea mai amenintatoare cu care vor trebui sa se confrunte. Punctul in care vor incerca sa faca recurs va fi restaurarea Statului national, putand astfel sa se foloseasca de sentimentul popular cel mai raspandit, cel mai jignit de ultimele evenimente si cel mai usor de manevrat pentru scopuri reactionare: sentimentul patriotic. In acest mod, puteau spera sa confunde ideile adversarilor cu mai multa usurinta, avand in vedere ca pentru masele populare singura experienta politica era aceea desfasurata pe teritoriul national si drept urmare, devenea destul de usor sa antreneze masele si pana si conducatorii lor cei mai indiferenti, intr-o opera de reconstruire a Statelor distruse de furtuna.

Daca s-ar fi reusit sa se atinga acest obiectiv, reactionarii ar fi castigat. Aceste State ar putea fi in aparenta extrem de democratice si de socialiste, astfel incat intoarcerea puterii in mainile reactionarilor ar deveni doar o problema de timp. Antipatiile nationale ar iesi din nou la iveala si drept urmare fiecare Stat va incerca sa-si satisfaca propriile exigente in mod exclusiv prin intermediul armelor. Scopul lor primordial, chiar si de scurta durata, ar deveni inca o data acela de a transforma popoarele in armate. Generalii s-ar intoarce din nou la comanda, monopolistii ar obtine profit din autarhii, birocratiile s-ar multiplica, iar preotii sa mentina linistite masele populare. Toate acele cuceriri din primul moment s-ar anula in fata pregatirilor pentru un nou razboi.

In primul rand, trebuia rezolvata acea problema a abolirii in mod definitiv a diviziunii Europei in state nationale suverane, tinand cont de eventualul risc de a anula tot progresul obtinut pana in acel moment. Prabusirea majoritatii statelor continentului European sub autoritatea nemteasca, a unificat

destinul acestor popoare, care, ori se supuneau impreuna dominatiei lui Hitler, ori, dupa caderea acestui regim, ar fi suportat, tot impreuna, o mare criza revolutionara care nu i-ar fi gasit pregatiti si nici organizati in structuri statale solide. Incepe sa se contureze, acel ideal mult mai propice, decat cel din trecut, reorganizarii Europei in spirit federalist. Experienta grea din ultimele decenii, a deschis ochii pana si acelora ce nu vroiau sa vada, reusind in acelasi timp sa maturizeze acele circumstante favorabile idealului nostru.

Toate persoanele rationale recunosc ca nu se mai poate mentine un echilibru intre Statele europene independente avand in vedere ca printre acestea se numara si Germania militara, ce se bucura de aceleasi conditii ca si celelalte state si tinand cont, in acelasi timp, de faptul ca nu putea fi dominata o data ce ar fi fost infranta. E evident, ca nici un stat european, nu putea ramane indiferent in timp ce celelalte state se luptau, astfel incat tratatele de neutralitate impreuna cu acordurile de pace isi pierdeau orice valoare. S-a demonstrat astfel inutilitatea si pericolozitatea organismelor de tipul Societatii Natiunilor, ce pretindeau sa poata garanta un drept international fara sa fie necesar interventia fortelor militare ce ar fi impus propriile decizii, respectand in acelasi timp suveranitatea Statelor participante. S-a dovedit a fii absurd acel principiu al non interventiei, in baza caruia fiecare popor ar trebui sa fie lasat liber sa-si aleaga acel guvern despotic pe care-l considera cel mai indicat, ceea ce ar echivala cu faptul ca organizarea interna a fiecarui Stat nu constituie un interes de importanta vitala pentru toate celelalte tari europene. Majoritatea problemelor, legate de viata internationala a continentului nostru, au devenit de nerezolvat: au fost trasate linii de granita in zonele locuite de populatii mixte, au fost aparate acele minoritati de origini straine, s-au deschis catre exterior tarile situate in interiorul continentului, problemele balcanice, irlandeze, etc. – probleme ce au gasit cea mai simpla rezolvare in cadrul Federatiei Europene – asa cum s-a reusit sa se gaseasca solutii, in trecut, si pentru problemele legate de statele care erau parte integranta a unitatii nationale avand in vedere faptul ca isi pierdusera autonomia, transformandu-se in probleme de raporturi intre diversele regiuni.

Pe de alta parte, sfarsitul acelui sentiment de siguranta provocat de inatacabilitatea Marii Britanii, care ii sfatuia pe englezi sa mentina acea „splendid isolation” care ii caracteriza, dizolvarea armatei si a republicii franceze insasi ca urmare a primului atac a fortelor nemtesti (rezultat care, se spera sa se realizeze, ar fi zdruncinat convingerea sovinsta a superioritatii absolute a francezilor) si mai ales constientizarea gravitatii pericolului unei supuneri totale, sunt circumstante care vor favoriza constituirea unui regim federal, care sa puna capat anarhiei actuale. Faptul ca Marea Britanie a acceptat intr-un final ideea independentei Indiei, si ca Franta a pierdut, trebuind sa recunoasca infrangerea imperiului sau, pun baza unui acord in vederea prezentei europene pe teritoriile colonizate.

La toate acestea se adauga disparitia unor dinastii importante si fragilitatea acelora care au rezistat in timp. Trebuie avut in vedere faptul ca dinastiile, considerand diferitele tari ca si propriul apanaj traditional, au reprezentat, datorita puternicelor interese pe care le urmareau, un obstacol serios in calea organizarii in mod rational a Statelor Unite ale Europei, care nu se pot baza decat pe constitutia republicana a tuturor tarilor federale. Si cand, depasind orizontul vechiului continent, toate popoarele umanitatii au devenit un intreg, uniti sub aceeasi viziune, trebuie sa recunoastem ca Federatia Europeana era singura garantie posibila pentru ca relatiile cu popoarele asiatice si americane sa se poata derula intr-un climat de cooperare pacifica, in asteptarea acelui viitor indepartat cand va fi posibila o unitate politica la nivelul intregului glob.

Linia, ce separa partidele progresiste de cele reactionare, nu o mai urma pe aceea formala, ce se gasea intr-un stadiu mai mult sau mai putin avansat de democratie, sau la un nivel mai mult sau mai putin avansat de socialism ce trebuia sa fie instaurat, dar urmau acea noua linie substantiala care separa pe cei ce concepeau ca si sfarsit ideal al luptei, obtinerea puterii politicii nationale – aceiasi care vor face in mod involuntar jocul fortelor reactionare lasand sa se solidifice lava incandescenta a acelor pasiuni ale poporului din trecut si care au permis renasterea vechilor concepte absurde – de cei care vedeau ca principal obiectiv crearea unui stat international putenic, indrumand in acea

directie fortele populare pe care – chiar dupa castigarea puterii nationale – le vor folosi in primul rand ca instrument de realizare a unitatii intenationale.

Prin propaganda si actiune, incercand sa stabileasca in toate modurile posibile acorduri si aliante intre acele miscari care urmeau sa se formeze in diverse tari, se contureaza astfel necesitatea fundamentarii unei miscarii care sa poata sa mobilizeze toate fortele pentru a da nastere unui nou organism ce va deveni cea mai importanta si inovatoare creatie din toate secolele in Europa, pentru a constitui un stat federal puternic care sa dispuna de o forta armata europeana in locul celei nationale, care sa elimine in mod decisiv autarhiile economice, care reprezentau coloana vertebrala a regimurilor totalitare; care sa aiba organismele si mijloacele suficiente pentru a putea sa exprime in statele federale deliberari directe menite sa mentina o ordine comuna, lasand insa statelor acea autonomie care le permite sa obtina o articulatie elastica si o dezvoltare a vietii politice in baza caracteristicilor specifice a diferitelor popoare.

Daca va exista in principalele tari europene un numar suficient de persoane care vor intelege aceste idei, victoria va fi in scurt timp in mainile lor, pana cand situatia si spiritul poporului le va permite. Acestia vor avea dinaintea lor partide si tendinte deja depasite datorita situatiei dezastruoase verificata in ultimii douazeci de ani. Avand in vedere ca va veni momentul unor noi opere, tot atunci va fi si momentul unor noi oameni: a **MISCARII PENTRU O EUROPA LIBERA SI UNITA.**

III. – SARCINI LA SFARSITUL RAZBOIULUI – REFORMA SOCIALA

O Europa libera si unita este premisa necesara pentru dezvoltarea civilizatiei moderne. Sfarsitul acestei epoci va provoca o realuare imediata a procesului istoric ce lupta impotriva inegalitatilor si a privilegiilor sociale. Toate acele vechi institutii conservatoare ce impiedicau procesul de dezvoltare urmau sa fie distruse sau se autodistrugeau, trebuind astfel sa se analizeze acesta criza a institutiilor cu mult curaj si determinare.

Pentru a putea raspunde exigentelor noastre, revolutia europeana va trebui sa fie socialista, ceea ce inseamna ca va trebui sa fie propusa emanciparea claselor de muncitori si in acelasi timp realizarea unor conditii de viata mult mai umane pentru acestia. Linia de orientare a masurilor de luat in acea directie nu poate fii reprezentata doar de principiul pur doctrinal in baza caruia proprietatea privata a mijloacelor de productie ar fi trebuit, in linii generale, sa fie desfiintata si tolerata, doar in mod provizoriu, atunci cand este strict necesar. Stagnarea generala a economiei a reprezentat prima forma utopistica de eliberare de subjugul capitalist a claselor de muncitori; dar in momentul in care a fost realizata pe deplin, aceasta nu a dat rezultatul dorit, ba mai mult a condus la instaurarea unui regim in care toata populatia era supusa acelei clase de birocrati ce comandau intreaga economie.

Adevaratul principiu fundamental al socialismului – cel al colectivizarii reprezentand doar o deductie eronata si exprimata in graba – este acela in baza caruia fortele economice nu trebuie sa domine asupra oamenilor, dar trebuie sa fie controlate in mod rational si supuse acestora – asa cum se intampla si cu fortele naturale – astfel incat masele populare sa nu le cada victime. Acea enorma forta a progresului rezultata din interesele individuale nu trebuia sufocata de helestul mort al rutinei ce caracteriza majoritatea practicilor, pentru a evita sa se gaseasca intr-un moment succesiv in fata acelei necesitatii insolubile de a reactiva spiritul de initiativa prin diferentierea salariala sau prin alte metode asematoare, dar trebuie, din contra, sa fie aprofundate si extinse, oferindu-le astfel acea oportunitate de a se putea dezvolta. In acelasi timp trebuiau consolidate si imbunatatite digurile ce incercau acesea forta, canalizand-o astfel inspre obiectivele cele mai avantajoase pentru intreaga colectivitate in ansamblul sau.

Proprietatea privata trebuie sa fie abolita, limitata, corectata si extinsa in functie de fiecare caz, dar nu intr-o maniera dogmatica, ci respectand un determinat principiu. Aceasta reglementare, eliberata

de acele cosmaruri militare sau de birocratia nationala, va fii introdusa in modul cel mai natural in procesul de formare a unei vieti economice europene. Solutiile rationale trebuie sa le inlocuiasca pe cele irrationale pana si in constiinta muncitorilor. Pentru a exprima in maniera cea mai corespunzatoare continutul acestei reglementari si pentru a evidentia avantajele si modalitatile fiecarui punct al programului, trebuiau sa fie judecate in perspectiva unei unitati europene, astfel incat sa poata iesi in relief urmatoarele puncte:

a) nu mai pot fi lasate pe mana privatilor intreprinderile nationale, care, ducand o activitate monopolistica, erau capabile sa exploateze masele de consumatori; ca de exemplu: industriile electrice, intreprinderile care trebuiau sa fie mentinute in viata pentru a putea sastisface astfel interesul colectiv, dar care, pentru a putea supravietui aveau nevoie de anumite drepturi protectioniste (cum ar fii intrarile obtinute din marirea taxelor vamale), de subsidii si de favoruri, etc. (exemplul cel mai relevant de astfel de industrie, este reprezentat in Italia, de catre industria siderurgica), astfel ca intreprinderile, prin importanta capitalurilor investite si numarul angajatilor sau datorita importantei sectorului de care se ocupa, puteau sa santajeze organismele statele si sa le impuna astfel acea politica pe care o considerau cea mai avantajoasa (ca si in cazul industriilor miniere, marilor institutii bancare si a industriilor de armament). Acesta fiind, cu siguranta, domeniul in care trebuie sa se actioneze, nationalizandu-l la un nivel cat mai vast, fara a se preocupa insa de drepturile achizitionate.

b) caracteristicile care, in trecut, se bucurau de dreptul de proprietate si de succesiune, au permis acumularea, in mainile putinilor privilegiati, a unor bogatii, care conveneau sa fie distribuite, in timpul unei crize revolutionare in mod egal, pentru a putea elimina astfel clasele parazite si pentru a oferi muncitorilor instrumentele de productie de care aveau nevoie in vederea imbunatatirii conditiilor economice, dandu-le in acelasi timp si posibilitatea majorarii propriei autonomii. Gandindu-ne la o reforma agrara, care ar fii dat pamantul pe mainile celor ce l-ar fi cultivat, numarul proprietarilor de pamant ar fii crescut in mod vertiginos, sau gandindu-ne la o reforma industriala care extinzand proprietatea muncitorilor in acele sectoare ce stagnau, ar fii obtinut o gestiune de tip cooperativ, cu actionari din randul muncitorilor.

c) tinerilor, trebuia sa li se asigure acele providente necesare in vederea reducerii la minim a distantelor dintre diferitele lor puncte de plecare in lupta pentru supravietuire. Scolile publice, mai ales, trebuiau sa asigure efectiva posibilitate de a continua studiile, si la niveluri superioare, celor mai buni elevi si nu celor mai bogati; trebuia sa pregateasca fiecarea categorie de studii, in vederea indrumarii elevilor inspre diferite meserii sau activitati stiintifice, precum si un numar de indivizi corespunzator cu cererea de piata, astfel incat salariile medii pe economii sa rezulte aproximativ egale pentru toate categoriile de muncitori, indiferent de eventualele divergente de salarii in interiorul fiecarei categorii in baza deferitelor capacitati individuale.

d) capacitatea aproape fara limite a productiei in masa de bunuri de prima necesitate, cu tehnica moderna, asigura deja tuturor, cu un cost social relativ mic, mancarea, cazarea si imbracamintea, cu un minim de confort necesar pentru a pastra sensul demnitatii umane. Solidaritatea umana pentru cei care reusesc sucomband in lupta economica, nu va trebui asadar sa se manifeste prin forme de caritate intotdeauna injositoare si producatoare de rele ale caror consecinte incerca sa le repare, ci printr-o serie de providente care garanteaza tuturor, fie ca pot munci sa nu, un nivel de viata decent, fara a reduce din stimulul pentru munca si economisire. Astfel, nimeni nu va mai fi constrans din cauza mizeriei sa accepte contracte de munca injositoare.

e) eliberarea claselor muncitoare poate avea loc doar intrunind conditiile mentionate la punctele precedente: sa nu fie lasate din nou sub autoritatea politicii economice a sindicatelor monopolistice, care aduc pur si simplu in sectorul de munca metodele sufocante caracteristice marelui capital. Muncitorii trebuie sa fie din nou liberi sa-si aleaga mandatarii pentru a negocia colectiv conditiile in care sa-si presteze munca, si statul va trebui sa asigure mijlocele juridice pentru a garanta respectarea acordurilor incheiate; dar toate tendintele monopolistice vor putea fi infruntate, odata ce au fost realizate conditiile sociale.

Acestea sunt schimbarile necesare pentru a crea in jurul noii ordine o categorie de cetateni interesati de mentinerea acesteia si pentru a da vietii politice o amprenta vizibila de libertate, impregnata cu un puternic sens de solidaritate sociala. Pe aceste baze, libertatile politice vor putea intr-adevar sa aiba un continut concret, si nu doar formal, pentru toti, avand in vedere ca cetatenii vor avea o independenta si o cunoastere suficiente pentru a putea exercita un control continuu si eficient asupra clasei conducatoare.

Ar fi superfluu sa ne oprim asupra institutiilor constitutionale, deoarece, neputand fi prevazute conditiile in care vor trebui sa apara si sa functioneze, nu am face decat sa repetam ceea ce toti stiu despre necesitatea de organe reprezentative, despre realizarea legilor, despre independenta magistraturii care va lua locul celei actuale in vederea aplicarii impartiale a legilor emise, despre libertatea presei si asociatiilor pentru lamurirea opiniei publice si pentru a da tuturor cetatenilor posibilitatea de a participa efectiv la activitatea statala. Numai in privinta a doua aspecte sunt necesare niste precizari, datorita importantei pe care acestea o au in prezent in tara noastra: raporturile statului cu biserica si caracterul reprezentantei politice.

a) acordul prin care Vaticanul a semnat alianta cu fascismul in Italia va fi fara indoiala anulat pentru a se putea afirma caracterul laic al statului, si pentru a fixa in mod inechivocabil suprematia statului asupra vietii civile. Toate credintele religioase vor trebui de asemenea respectate, dar statul nu va mai avea o situatie a cultelor.

b) baraca de carton pe care fascismul a constituit-o prin ordin corporativ se va faramita impreuna cu celelalte parti ale statului totalitar. Exista cei care sustin ca din aceste ramasite se va putea extrage materialul necesar pentru noua ordine constitutionala. Noi nu credem acest lucru. In statele totalitare, camerele corporative sunt batjocura care incoroneaza controlul politistilor asupra muncitorilor. Chiar daca, camerele corporative ar fii expresia fidela a diverselor categorii de producatori, organele reprezentative ale diverselor categorii profesionale nu ar putea fii niciodata capabile sa trateze probleme de politica generala, iar in privinta aspectelor economice ar deveni organe autoritare in serviciul sindicatelor puternice. Sindicatelor le vor reveni functii de colaborare cu organele statale insarcinate sa rezolve problemele care le privesc direct, dar este exclus ca acestora sa le fie incredintate functii legislative, intrucat ar rezulta o anarhie feudala in viata economica, si deci un nou despotism politic. Cei numerosi care s-au lasat prinsi in mod naiv de mitul corporatist vor putea si vor trebui sa fie atrasi de procesul renovarii, dar va fi necesar sa-si dea seama cat de absurda este solutia gandita de ei in mod confuz. Corporativismul nu poate avea o existenta concreta decat in forma adoptata de catre statele totalitare, prin supunerea muncitorilor unor functionari care sa le controleze orice miscare in interesul guvernantilor.

Partidul revolutionar nu poate fi improvizat, asemenea unei opere diletante, intr-un moment decisiv, ci trebuie inca de acum sa inceapa sa se formeze cel putin sub aspectul sau politic central, a coordonatelor sale generale si a primelor directii de actiune. Acesta nu trebuie sa reprezinte o masa eterogena de tendinte, reunite in mod negativ si tranzitoriu, datorita trecutului lor antifascist si in asteptarea caderii regimului totalitar sunt gata sa ia fiecare o alta directie, odata atins acel scop. Partidul revolutionar stie insa ca numai atunci va incepe activitatea lui si de aceea trebuie constituit din persoane care sa cada de acord asupra principalelor probleme din viitor.

Trebuie sa patrunda cu propaganda sa metodic oriunde exista indivizi asupriti de actualul regim si luand ca punct de plecare, de fiecare data, problema auzita ca fiind cea mai dureroasa pentru indivizi si clase sociale, sa demonstreze cum aceasta are legatura cu alte probleme si care poate fi solutia potrivita. Din sfera tot mai larga a simpatizantilor sai el trebuie sa apeleze si sa recruteze pentru organizarea miscarii numai pe cei care au facut din revolutia europeana scopul principal al vietii lor si care in fiecare zi realizeaza in mod disciplinat munca necesara, asigurand cu atentie siguranta continua si eficienta a acesteia, chiar si in situatiile cele mai ilegale, constituind astfel o retea solida care da consistenta celei mai capabile grupari de sustinatori.

Chiar si fara a neglija vreo ocazie sau vreun domeniu in vederea diseminarii convingerilor sale, acesta trebuie sa-si dirijeze activitatea, in primul rand, catre acele domenii care sunt cele mai

importante ca centru de raspandire a ideilor si ca nucleu de recrutare a persoanelor combative si catre cele doua grupuri sociale cele mai sensibile in prezent, adica clasa muncitoreasca si cercurile de intelectuali. Cea dintai este cea care s-a supus cel mai putin tiraniei totalitare, si care va fi cea mai pregatita pentru reorganizarea structurii sale. Intelectualii, cu precadere cei mai tineri, sunt cei care simt din punct de vedere spiritual o sufocare si un dezgust pentru puterea despotismului. Progresiv alte categorii vor fi atrase in miscarea generala.

Orice actiune care ar esua in indeplinirea obiectivului aliantei acestor forte este destinata sterilitatii, deoarece, daca miscarea singulara a intelectualilor este lipsita de forta maselor necesara pentru a atrage dupa sine rezistentele revolutionare, va fi neincredatoare in privinta categoriilor muncitoresti si chiar daca este animat de sentimente democratice, el va fi inclinat sa cedeze in fata dificultatilor, in privinta mobilizarii tuturor celorlalte clase impotriva muncitorilor, adica, spre o restaurare fascista. Daca se va sprijini, din contra numai pe proletariat, va fi lipsit de aceea limpezime a gandirii care este specifica intelectualilor, si care este necesara pentru a putea distinge bine noile responsabilitati si noile modalitati: va ramane prizonier in vechiul clasicism, va vedea inamici peste tot, si va merge spre solutia doctrinara comunista.

In timpul crizei revolutionare, revine acestei miscari sarcina de a organiza si a conduce fortele progresiste, utilizand toate acele organisme populare care se formeaza spontan ca eruptia unui vulcan, care reuneste masele revolutionare, nu pentru a emite plebiscite, ci in asteptarea de a fi conduse. Aceasta se inspira pentru viziunea si siguranta a ceea ce trebuie sa faca nu dintr-o consacrare precedenta a unei vointe populare inexistente, ci din constiinta de a reprezenta exigentele profunde ale societatii moderne. In acest mod emite primele directive ale noii ordine, prima disciplina sociala pentru masele neomogene.

Nu trebuie sa reprezinte o teama faptul ca un asemenea regim revolutionar ar putea neparat sa se transforme intr-un nou despotism. Apare in aceasta forma numai daca s-a format prin modelarea unui tip de societate servila. Dar daca partidul revolutionar va continua creand in mod ferm, inca de la primii pasi, conditiile pentru o viata libera, in care toti cetatenii pot participa cu adevarat la viata Statului, evolutia sa va fi, chiar si cu unele crize politice secundare, in directia unei intelegeri progresive si acceptari din partea tuturor, si deci, in sensul unei posibilitati crescande de functionare a institutiilor politice libere.

Este momentul in care trebuie sa fie aruncate vechile poveri devenite un obstacol, sa fim pregatiti la noutatile care vine din urma, atat de diferite fata de ceea ce ne puteam imagina, sa eliminam dintre lucrurile vechi ceea ce se dovedeste a fi inapt, suscitand printre tineri noi energii. Astazi se cauta si se intalnesc, in vederea trasarii viitorului, cei care au stiut sa discearna motivele actualei crize a civilizatiei europene, si drept urmare au mostenit rezultatele miscarilor de dezvoltare a umanitatii, izolati fiind datorita neintelegerii scopului de atins sau a mijloacelor prin care acesta poate fi realizat.

Drumul de parcurs nu este usor, nici sigur. Dar trebuie parcurs, si va fi!